

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของการประเมิน

หลักสูตรเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการศึกษา เพราะหลักสูตรเป็นเสมือนแผนแม่บทที่กำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษา เนื้อหาสาระ กิจกรรม และมวลประสบการณ์เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาให้แก่บุคคล (Schaffazick and Hampoon. 1975 :1) หลักสูตรจึงเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา เพราะถ้าปราศจากหลักสูตรการศึกษาก็จะดำเนินไปไม่ได้ ดังนั้น เมื่อมีการจัดการศึกษาก็จะต้องมีการจัดหลักสูตรควบคู่ไปเสมอ เพื่อเป็นแนวทางให้การจัดการศึกษาบรรลุจุดมุ่งหมาย ซึ่งตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ .ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้บัญญัติแนวทางการจัดการศึกษาไว้ในมาตรา 28 โดยมีสาระสำคัญ คือหลักสูตรการศึกษาระดับต่าง ๆ ต้องมีลักษณะหลากหลาย ทั้งนี้ให้จัดตามความเหมาะสมของแต่ละระดับ โดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพ สาระของหลักสูตรทั้งที่เป็นวิชาการและวิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม สำหรับหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา นอกจากคุณลักษณะดังกล่าวแล้ว ยังมีความมุ่งหมายเฉพาะที่จะพัฒนาวิชาการ วิชาชีพชั้นสูงและการค้นคว้า วิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545 : 16)

ในการจัดทำหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา จะต้องดำเนินการให้ได้มาตรฐาน โดยหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรีต้องดำเนินการให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548

ในการพิจารณาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้ขอสังเกตข้อแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำหลักสูตร รวมทั้งการนำหลักสูตร ฯ ไปใช้ โดยให้กำหนดแนวทางการบริหารหลักสูตร และการประเมินผลหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรเป็นกิจกรรมที่สำคัญ จำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เมื่อมีการสร้างหลักสูตรขึ้นมาแล้ว แม้ว่าจะเขียนไว้สวยหรูเพียงใด ก็มีโอกาสรับประกันได้ว่าจะเกิดสัมฤทธิ์ผลตามที่เขียนไว้ เพราะว่าอาจารย์ผู้สอนอาจไม่เปลี่ยนพฤติกรรม หรือการนำหลักสูตรไปใช้ไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ผิดเพี้ยนไปจากปรัชญา หรือวัตถุประสงค์ และแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่ผู้พัฒนาหลักสูตรวางไว้ ทั้งนี้ไม่อาจจะรู้ได้หากไม่มีการประเมินหลักสูตร ดังที่ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525 : 203) ได้กล่าวไว้ว่า การประเมินหลักสูตรจะทำให้ทราบปัญหา และแนวทางปรับปรุงหลักสูตรให้ชัดเจนขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้ดีและเหมาะสมต่อไป เพราะการประเมินหลักสูตรเป็นการพิจารณาเกี่ยวกับคุณค่าของหลักสูตรโดยใช้ผลการวัดในแง่มุมต่าง ๆ ของสิ่งที่ประเมินเพื่อนำมาพิจารณา สรุปรวมกันว่าจะให้คุณค่าของหลักสูตรที่พัฒนานั้นว่ามีคุณภาพตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ หรือต้องปรับปรุงแก้ไขต่อไป

จากการพัฒนาหลักสูตร ฯ และนำหลักสูตรไปใช้โดยมีการบริหารและ การจัดการเรียน การสอนในปี พ.ศ. 2549 ตลอดระยะเวลา 5 ปีมาแล้ว ยังไม่มีการประเมินหลักสูตรที่เป็นระเบียบ แบบแผน (formal evaluation) จึงยังไม่ทราบว่าหลักสูตรนี้มีความเหมาะสมเพียงใด การบริหาร จัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลหรือไม่เพียงใด ตลอดจนมีปัญหาและอุปสรรคใน การดำเนินการใช้หลักสูตร หรือไม่ อย่างไร ข้อเสนอแนะดังกล่าวไม่สามารถตอบได้หากใช้เพียง ประสบการณ์หรือความรู้สึกเพียงอย่างเดียว แต่ต้องใช้ข้อมูลที่เชื่อถือได้ ถูกต้องแม่นยำที่ได้มาด้วย วิธีการวิจัยเชิงประเมิน ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศ (information) เชิงคุณค่าสำหรับผู้บริหาร และผู้เกี่ยวข้องตัดสินใจด้วย ความมั่นใจต่อการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร การบริหารจัดการเรียน การสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยคาดหวังว่าการประเมินครั้งนี้จะช่วยให้ได้ข้อมูลผลการประเมิน ที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร และการบริหารจัดการเรียนการสอนของ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อการผลิตบัณฑิตที่ มีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการประเมิน

เพื่อประเมินหลักสูตร โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ ดังนี้

1. เพื่อประเมินหลักสูตรเกี่ยวกับองค์ประกอบ เป็นการประเมินสิ่งที่ต้องมีการจัดเตรียมไว้ ให้พร้อมก่อนใช้หลักสูตร ได้แก่ การประเมินวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างและเนื้อหา รายวิชาต่างๆ
2. เพื่อประเมินทรัพยากรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร เช่น อาจารย์ งบประมาณ สถานที่ วัสดุ สื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอน หนังสือที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน เป็นต้น
3. เพื่อประเมินหลักสูตรต่อการจัดการเรียนการสอนและการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สภาพการใช้หลักสูตร เป็นการประเมินกระบวนการต่าง ๆ ในการดำเนินการใช้หลักสูตร เพื่อให้ บรรลุตามวัตถุประสงค์ ได้แก่ การบริหารจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียน ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการใช้หลักสูตร
4. เพื่อประเมินผลความพึงพอใจของผู้บริหารสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะของ บัณฑิตที่พึงประสงค์ หรือสถานประกอบการต้องการ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการประเมิน

1. ทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่จะสะท้อนให้เห็นภาพของหลักสูตร และการเรียนการสอน ซึ่งจะ เป็นแนวทางในการพิจารณาตัดสินใจปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร การบริหารจัดการเรียน การสอน และการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น
2. ก่อให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร การบริหารจัดการจัดการเรียนการสอนและการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการประเมิน

1. สิ่งที่มีมุ่งประเมิน การประเมินครั้งนี้มุ่งศึกษาหรือประเมินใน 3 ประเด็นหลัก ดังนี้

1.1 องค์ประกอบเบื้องต้นของหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างและเนื้อหารายวิชา และทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินการใช้หลักสูตร

1.2 สภาพการดำเนินการใช้หลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยการบริหารจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียน ปัญหาและอุปสรรคในการใช้หลักสูตร

1.3 สัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย ผลการเรียนรู้ที่ได้รับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การประยุกต์ใช้ความรู้และความพึงพอใจต่อการเรียนการสอน

2. แหล่งข้อมูล/ ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารสาขาวิชาการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศจำนวน 6 คน อาจารย์ผู้สอนในสาขาวิชา จำนวน 15 คน นักศึกษาสาขาวิชาการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศชั้นปีที่ 1 2 3 และ 4 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 10 คน บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาปีการศึกษา 2553 จำนวน 45 คน และสถานประกอบการที่รับบัณฑิตของสาขาเข้าทำงาน 3 แห่ง

3. ระยะเวลาดำเนินการประเมิน ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ – พฤษภาคม 2554

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ในการประเมินครั้งนี้ คณะกรรมการประเมินจึงได้ให้ความหมายของคำศัพท์ที่สำคัญที่ใช้ในการประเมิน ดังนี้

หลักสูตร หมายถึง หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ที่ได้พัฒนาขึ้น พ.ศ. 2549

การประเมินหลักสูตร หมายถึง กระบวนการแสวงหาข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้ในการตัดสินใจคุณค่าและตัดสินใจเกี่ยวกับการปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตร และการบริหารจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชาการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ในที่นี้มุ่งประเมินในด้านองค์ประกอบเบื้องต้นเกี่ยวกับหลักสูตร สภาพการดำเนินการใช้หลักสูตร และสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร

องค์ประกอบเบื้องต้นของหลักสูตร หมายถึง วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างและเนื้อหาวิชา และทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินการใช้หลักสูตร

สภาพการดำเนินการใช้หลักสูตร หมายถึง ลักษณะของการดำเนินการใช้หลักสูตรที่เป็นจริงในปัจจุบันเกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียน ปัญหาและอุปสรรคในการใช้หลักสูตร

สัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร หมายถึง ผลที่เกิดขึ้น หรือผลที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการใช้หลักสูตร ประกอบด้วย ผลการเรียนรู้ที่ได้รับจากการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การประยุกต์ใช้ความรู้ และความพึงพอใจต่อการเรียนการสอน

ผลการเรียนรู้ที่ได้รับ หมายถึง ผลที่ได้รับจากการศึกษาตามหลักสูตรสาขาวิชาการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศในด้านความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ เจตคติที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ของ

สาขาวิชาการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศที่ไม่ใช่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งวัดได้จากแบบประเมินผลการเรียนรู้ตามการรับรู้ของนักศึกษา

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลการเรียนรู้ของแต่ละรายวิชาในสาขาวิชาการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศของนักศึกษา

การประยุกต์ใช้ความรู้ หมายถึง พฤติกรรมในการนำความรู้จากการศึกษาตามหลักสูตรสาขาวิชาการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติตนของนักศึกษา ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามการประยุกต์ใช้ความรู้ที่คณะกรรมการประเมินสร้างขึ้น

ความพึงพอใจต่อการเรียนการสอน หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของอาจารย์ผู้สอนที่มีต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษา และความรู้สึกนึกคิดของนักศึกษาที่มีต่อพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนในลักษณะยอมรับ และพึงพอใจซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามที่คณะกรรมการประเมินสร้างขึ้น

คณะกรรมการบริหาร หมายถึง อาจารย์ที่ได้รับแต่งตั้งจากมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครให้ปฏิบัติหน้าที่บริหารจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชาการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ ตามคำสั่งมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารสาขาวิชาการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ

อาจารย์ผู้สอน หมายถึง อาจารย์ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่จัดการเรียนการสอนแต่ละรายวิชาในสาขาวิชาการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร